

L. A. BILL No. III OF 2021.

A BILL

**TO AUTHORISE PAYMENT AND APPROPRIATION OF CERTAIN
FURTHER SUMS FROM AND OUT OF THE CONSOLIDATED
FUND OF THE STATE FOR THE SERVICES AND PURPOSES OF THE YEAR
ENDING ON THE THIRTY FIRST DAY OF MARCH 2021.**

सन २०२१ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३ .

दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाच्या वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून
आणखी विवक्षित रकमा देणे व त्यांचे विनियोजन करणे यांस अधिकृत मंजूरी देण्यासाठी विधेयक.

१०

(विधानसभेने दिनांक ४ मार्च, २०२१ रोजी संमत केल्याप्रमाणे).

(विधानपरिषदेने दिनांक ४ मार्च, २०२१ रोजी शिफारशीशिवाय परत केल्याप्रमाणे).

ज्याअर्थी, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २०४ तसेच अनुच्छेद २०५ अन्वये, दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाच्या
वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून आणखी रकमांचे विनियोजन करण्यासाठी विनियोजन अधिनियम
संमत करून घेण्याकरिता व उक्त रकमांच्या प्रदानास अधिकृत मंजूरी देण्याच्या प्रयोजनाकरिता तरतूद करणे आवश्यक आहे ;

१५ **त्याअर्थी**, भारतीय गणराज्याच्या बाहतराव्या वर्षी, याद्वारे, पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे :—

१. या अधिनियमास, महाराष्ट्र (पुरवणी) विनियोजन अधिनियम, २०२१, असे म्हणावे.

संक्षिप्त नाव.

(१)

सन २०२०-२०२१ या वित्तीय वर्षासाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून रुपये २,१०,७६,३२,३६,००० काढणे.

२. राज्याच्या एकत्रित निधीतून, दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षात, या सोबत जोडलेल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या सेवा व प्रयोजने यांच्या बाबतीतील कित्येक खर्च भागविण्यासाठी रकमा देतेवेळी यासोबत जोडलेल्या अनुसूचीच्या स्तंभ (४) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या रकमांपेक्षा अधिक नसतील इतक्या म्हणजे एकवीस हजार शहात्तर कोटी, बत्तीस लाख, छत्तीस हजार रुपये एवढी एकूण बेरीज होणाऱ्या रकमा देता येतील व त्यांचा विनियोग करता येईल.

५

विनियोजन. ३. या अधिनियमाद्वारे, राज्याच्या एकत्रित निधीतून ज्या रकमा देण्यासाठी व त्यांचा विनियोग करण्यासाठी अधिकृत मंजूरी देण्यात आलेली आहे, त्या रकमांचा विनियोग, दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षात अनुसूचीत दर्शविलेल्या सेवा व प्रयोजने यांकरिता करण्यात येईल.

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा एकूण
			रुपये	रुपये
		ए-महसुली लेखावरील खर्च सामान्य प्रशासन विभाग		
ए-४	सेक्रेटरीट आणि संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	२०५२, सचिवालयीन-सर्वसाधारण सेवा २०५९, सार्वजनिक बांधकामे २०७०, इतर प्रशासनिक सेवा २०७५, संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	२,००० ...	२,०००
		एकूण-सामान्य प्रशासन विभाग	२,००० ...	२,०००
		गृह विभाग		
बी-१	पोलीस प्रशासन	२०१४, न्यायदान २०५५, पोलीस २०७०, इतर प्रशासनिक सेवा	१,००० ...	१,०००
बी-३	वाहतूक प्रशासन	२०४१, वाहनांवरील कर ३०५५, मार्ग परिवहन ३०५६, अंतर्देशीय जल परिवहन	१,००० ...	१,०००
बी-४	सेक्रेटरीट आणि इतर प्रशासनिक सेवा	२०४५, विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क २०५२, सचिवालयीन-सर्वसाधारण सेवा	१,००० ...	१,०००
		एकूण-गृह विभाग	३,००० ...	३,०००
		महसूल व वन विभाग		

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा		एकूण
			अधिक नसतील अशा रकमा -	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)
सी-१	महसूल आणि जिल्हा प्रशासन	जमीन महसूल विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क जिल्हा प्रशासन इतर प्रशासनिक सेवा	१,०००	...	१,०००
सी-५	इतर सामाजिक सेवा	नगरविकास अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण सामाजिक सुरक्षा व कल्याण इतर सामाजिक सेवा	१,०००	१,८०,९६,०००	१,८०,९७,०००
सी-६	नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	२,४२,२५,६१,०००	...	२,४२,२५,६१,०००
		एकूण-महसूल व वन विभाग	२,४२,२५,६३,०००	१,८०,९६,०००	२,४४,०६,५९,०००
डी-३	कृषि सेवा	कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	५,०००	...	५,०००
डी-४	पशुसंवर्धन	पशुसंवर्धन	३,०००	...	३,०००
डी-६	मत्स्यव्यवसाय	मत्स्यव्यवसाय	१३,०००	...	१३,०००
		एकूण-कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	२१,०००	...	२१,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा		एकूण
			एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	अधिक नसतील अशा रकमा -	
(१)	(२)	(३)	(४)	रुपये	रुपये
ई-२	सर्वसाधारण शिक्षण	ई-२	सर्वसाधारण शिक्षण	७,०००	७,०००
जी-१	विक्रीकर प्रशासन	२२०२,	उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली विक्री, व्यापार इत्यादींवरील कर इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	१,०००	१,०००
जी-६	निवृत्तीवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	२०७१,	निवृत्तीवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	२६,५०,६०,८३,०००	२६,५०,६०,८३,०००
एच-६	सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती	२२०२,	सार्वजनिक बांधकामे	२६,५०,६०,८४,०००	२६,५०,६०,८४,०००
		२२०३,	सर्वसाधारण शिक्षण	१,०००	१,०००
		२२०५,	तंत्र शिक्षण	...	...
		२२१०,	कला व संस्कृती	...	...
		२२१७,	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	...	...
		२२३०,	नगरविकास	...	...
		२४०३,	कामगार व सेवोयोजन	...	...
			पशुसंवर्धन	...	...
			एकूण-वित्त विभाग	२६,५०,६०,८४,०००	२६,५०,६०,८४,०००
			एकूण-शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग	७,०००	७,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा -	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	रुपये	रुपये
२४०५,	मत्स्यव्यवसाय	एकूण-सार्वजनिक बांधकाम विभाग	१,०००	...	१,०००
जलसंपदा विभाग					
२०४९,	व्याज प्रदाने	एकूण-जलसंपदा विभाग	...	८७,५५,००,०००	८७,५५,००,०००
आय-१	व्याज प्रदाने		...	८७,५५,००,०००	८७,५५,००,०००
विधि व न्याय विभाग					
२०१४,	न्यायदान	एकूण-विधि व न्याय विभाग	१३,०००	...	१३,०००
जे-१	न्यायदान		१३,०००	...	१३,०००
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग					
२८०१,	वीज	एकूण-उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग	५,६१,१३,६४,०००	...	५,६१,१३,६४,०००
२८१०,	नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा		५,६१,१३,६४,०००	...	५,६१,१३,६४,०००
के-६	ऊर्जा		५,६१,१३,६४,०००	...	५,६१,१३,६४,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा -	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	
			रुपये	रुपये
एल-१	व्याज प्रदाने	व्याज प्रदाने	...	१,५८,२१,०००
एल-२	जिल्हा प्रशासन	जिल्हा प्रशासन	१९,६८,१६,०००	१९,६८,१६,०००
			१९,६८,१६,०००	२१,२६,३७,०००
		एकूण-ग्रामविकास विभाग		
एम-३	सेक्रेटरीएट आणि इतर आर्थिक सेवा	अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग सचिवालयीन-आर्थिक सेवा इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	१,०००	१,०००
		एकूण-अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग	१,०००	१,०००
एन-३	अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण	सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग कला व संस्कृती वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य कुटुंबकल्याण पाणी पुरवठा व स्वच्छता नगरविकास अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण कामगार व सेवोयोजन सामाजिक सुरक्षा व कल्याण पोषण आहार पीक संवर्धन मृद व जलसंधारण	२,०००	२,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा -	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)	रुपये	रुपये
२४०३,	पशुसंवर्धन				
२४०५,	मत्स्यव्यवसाय				
२४०६,	वनीकरण व वन्यजीवन				
२४०८,	अन्न, साठवण व वखार				
२४३५,	इतर कृषिविषयक कार्यक्रम				
२५०१,	ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम				
२५०५,	ग्रामीण रोजगार				
२८०१,	तीज				
२८१०,	नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा				
२८५१,	ग्रामोद्योग व लघुउद्योग				
२८५२,	उद्योग				
			२,०००	...	२,०००
			एकूण-सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग		
			सार्वजनिक आरोग्य विभाग		
आर-१	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य				
			५,०००	...	५,०००
			एकूण-सार्वजनिक आरोग्य विभाग		
			५,०००	...	५,०००
			वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग		
एस-१	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य				
			८,०००	...	८,०००
			एकूण-वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्रव्ये विभाग		
			८,०००	...	८,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा एकूण
			रुपये	रुपये

आदिवासी विकास विभाग

टी-५	जनजाति क्षेत्र विकास उपयोजनेवरील महसुली खर्च		५,०००	...	५,०००
		सार्वजनिक बांधकामे			
		सर्वसाधारण शिक्षण			
		क्रीडा व युवक सेवा			
		वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य			
		कुटुंबकल्याण			
		पाणी पुरवठा व स्वच्छता			
		नगरविकास			
		अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण			
		कामगार व सेवयोजन			
		सामाजिक सुरक्षा व कल्याण			
		पीक संवर्धन			
		मृद व जलसंधारण			
		पशुसंवर्धन			
		मत्स्यव्यवसाय			
		वनीकरण व वन्यजीवन			
		सहकार			
		इतर कृषिविषयक कार्यक्रम			
		ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम			
		ग्रामीण रोजगार			
		लहान पाटबंधारे			
		वीज			
		नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा			
		ग्रामोद्योग व लघुउद्योग			
		उद्योग			

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक (१)	कामे व प्रयोजने (२)	लेखाशिर्ष (३)	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा - (४)	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा एकूण
			रुपये	रुपये
		एकूण-कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग	२,०००	...
		एकूण-ए-महसुली लेखावरील खर्च	३५,१९,१५,५१,०००	९०,९४,१७,०००
		बी-भांडवली लेखावरील खर्च		३६,१०,०९,६८,०००
		कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग		
		बी-भांडवली लेखावरील खर्च		
		मत्स्यव्यवसायावरील भांडवली खर्च	१,०००	...
		मत्स्यव्यवसायासाठी कर्जे		१,०००
		एकूण-कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग	१,०००	...
		नगरविकास विभाग		
		नगर विकासासाठी कर्जे	८,२६,६८,९६,०००	...
		एकूण-नगरविकास विभाग	८,२६,६८,९६,०००	...
		वित्त विभाग		
		राज्य शासनाचे देशातर्गत ऋण	...	१,६२,००,००,००,०००
		केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा		१,६२,००,००,००,०००
		आंतरराज्यीय तडजोड		९,६२,००,००,००,०००
		एकूण-वित्त विभाग	...	१,६२,००,००,००,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा		एकूण
			अधिक नसतील अशा रकमा -	रुपये	
(१)	(२)	(३)	(४)	रुपये	रुपये
सार्वजनिक बांधकाम विभाग					
एच-७	सामाजिक सेवा आणि आर्थिक सेवा यावरील भांडवली खर्च	गृहनिर्माणवरील भांडवली खर्च पूरनियंत्रण प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च मार्ग व पूल यांवरील भांडवली खर्च	४२१६, ४७११, ५०५४,	१,००० ...	१,०००
एच-८	सार्वजनिक बांधकामे आणि प्रशासकीय व कार्यचालन इमारती यावरील भांडवली खर्च	सार्वजनिक बांधकामावरील भांडवली खर्च शिक्षण, क्रीडा, कला व संस्कृती यांवरील भांडवली खर्च वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च नगरविकासवरील भांडवली खर्च अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागासवर्ग व अल्पसंख्याक यांचे कल्याण यावरील भांडवली खर्च. सामाजिक सुरक्षा व कल्याण यांवरील भांडवली खर्च इतर सामाजिक सेवा यांवरील भांडवली खर्च	४०५९, ४२०२, ४२१०, ४२१७, ४२२५, ४२३५, ४२५०,	८,००० २४,१५,००,०००	२४,१५,०८,०००
जलसंपदा विभाग					
आय-५	पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च	मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च मोठे व मध्यम पाटबंधारे यावरील भांडवली खर्च लहान पाटबंधाऱ्यांवरील भांडवली खर्च पूरनियंत्रण प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च वीज प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च	४४०२, ४७०१, ४७०२, ४७११, ४८०१,	४,००,००,०२,००० ...	४,००,००,०२,०००
आय-६	राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	६,००३,	...	७,०००
			एकूण-सार्वजनिक बांधकाम विभाग		२४,१५,०९,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा		एकूण
			एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	अधिक नसतील अशा रकमा -	
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	
			रुपये	रुपये	रुपये
		एकूण-जलसंपदा विभाग	४,००,००,०२,०००	७,०००	४,००,००,०९,०००
		उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग			
के-११	वीज प्रकल्पासाठी कर्जे	४८०१, वीज प्रकल्पांवरील भांडवली खर्च	१५,३८,५१,०००	...	१५,३८,५१,०००
		६८०१, वीज प्रकल्पासाठी कर्जे	१५,३८,५१,०००	...	१५,३८,५१,०००
		ग्रामविकास विभाग			
		एकूण-उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग	१५,३८,५१,०००	...	१५,३८,५१,०००
		ग्रामविकास विभाग			
एल-७	ग्रामविकासावरील भांडवली खर्च	४५१५, इतर ग्रामविकास कार्यक्रम यावरील भांडवली खर्च	१,०००	...	१,०००
		५०५४, मार्ग व पूल यांवरील भांडवली खर्च	१,०००	...	१,०००
		६२१६, गृहनिर्माणसाठी कर्जे	१,०००	...	१,०००
		वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वये विभाग			
एस-४	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यांवरील भांडवली खर्च	४२१०, वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य यावरील भांडवली खर्च	१,०००	...	१,०००
		एकूण-वैद्यकीय शिक्षण व औषधिद्वये विभाग	१,०००	...	१,०००
		एकूण-बी-भांडवली लेखावरील खर्च	१२,४२,०७,६१,०००	१,६२,२४,१५,०७,०००	१,७४,६६,२२,६८,०००

अनुसूची
(कलमे २ व ३ पहा)

अनुदानाचा किंवा इतर विनियोजनाचा क्रमांक	कामे व प्रयोजने	लेखाशिर्ष	विधानसभेने मत देऊन मंजूर केलेल्या रकमापेक्षा अधिक नसतील अशा रकमा -	एकत्रित निधीवर भारित केलेल्या रकमापेक्षा	एकूण
(१)	(२)	(३)	(४)		
			रुपये	रुपये	रुपये
			४७,६१,२३,१२,०००	१,६३,१५,०९,२४,०००	२,१०,७६,३८,३६,०००
		एकूण-बेरीज			

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय

[सन २०२१ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३.]

[दिनांक ३१ मार्च २०२१ रोजी संपणाऱ्या वर्षाच्या सेवांसाठी व प्रयोजनांसाठी राज्याच्या एकत्रित निधीतून आणखी विवक्षित रकमा देणे व त्यांचे विनियोजन करणे यांस अधिकृत मंजूरी देण्यासाठी विधेयक.]

[श्री. अजित पवार,
उप मुख्यमंत्री.]

[विधानसभेने दिनांक ४ मार्च, २०२१ रोजी
संमत केल्याप्रमाणे.]

[विधानपरिषदेने दिनांक ४ मार्च, २०२१ रोजी
शिफारशींशिवाय परत केल्याप्रमाणे.]

राजेन्द्र भागवत,
सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद.